

Slutredovisning förstudie Natur Experience Centre Glaskogen

Projekt

Nature Experience Centre Glaskogen

Journalnummer 20184006

Kontaktpersoner

Vivi Appelqvist, projektledare

Iwona Ericson, administratör

Nils-Gunnar Andersson, ordförande Stiftelsen Glaskogen

Historik

Mitt i västra Värmland ligger Glaskogens Naturreservat med 28 000 hektar vildmark. Naturreservatet har över 30 mil vandringsleder med rastplatser, vindskydd och stugor. Vandringslederna går längs sjöar som inbjuder till bad, kanotturer eller till öringsfiske och över höjder som erbjuder magnifika vyer över det storslagna landskapet.

Från reservatets start 1970 har besökarna ökat från några tusen per år till idag 31 500 registrerade gästnätter och mångt fler dagsbesökare. Stiftelsen har sett en stor förändring i gästernas beteende. Den genomsnittliga besökaren i reservatet var från början påläst och hade mycket utrustning med sig, de kom ofta med egen transport. Dagens besökare kommer till största delen också med egen transport men många kommer också med flyg till Oslo eller Stockholm och har därför inte så mycket utrustning med sig. De är informationssökande och vill gärna köpa utrustning, livsmedel, souvenirer på plats. Informationen de söker är ofta lite djupare information om flora, fauna, kultur och historia i Glaskogen. Vi har även sett en förändring i vilka perioden gästen väljer att komma till Glaskogen, fler och fler väljer att komma utanför peak season vilket gör att stiftelsen ser en möjlighet att utöka säsongen.

Stiftelsen Glaskogen driver in informationscentral i hjärtat av Glaskogen i byn Lenunghammar. Centralen fungerar som en bygdegård för ortens befolkning på vintern och infocentral, campingreception, uthyrningscentral på sommaren.

Sammanfattning

Värmlands största naturreservat har ett enormt utbud av sevärdheter som idag bara kan ses om besökaren känner området väl eller om infocentralens personal muntligen informerar dem. 90 % av gästerna som kommer till dagens infocenter har en fråga om reservatets. Frågorna är ofta kopplade till sevärdheter eller aktiviteter. Antalet besökare ökar stadigt år från år vilket också ökar kravet på bra information. Med rätt information kan man också styra gäster så att turismen balanseras med nyttjandet av naturen.

Bakgrund till idén

Det ökande antalet gäster och den återkommande frågan vad som kan ses och upplevas i reservatet födde idén om ett informationscenter där gästen själv kan gå runt och ta del av informationen om reservatet. Glaskogen har fantastisk flora med många både biologiska och geologiska sevärdheter. De finns utmärkta på kartan men det finns inte beskrivet vad det är. Det finns en rik kulturhistoria med lämningar att besöka och många böcker som berättar skrönor om den gamla finnbygden. I förstudien ville vi undersöka möjligheten till att bygga ett center där vi kan visa upp allt detta för våra gäster, vi vill också få input från boende i området om de ställer sig positiva till idén.

Genomförande

Förstudien har genomförts under perioden maj – november med uppehåll under juli och oktober månad.

Projektledaren har haft möten/intervjuer med bygdegårdsföreningen, markägare, boende i området, gäster, kommunerna och lägerskolor.

I projektet har vi genomfört en enkätundersökning hos boende i området.

Karlstad universitet har genomfört två studier gällande Glaskogen, materialet har vi använt oss av i förstudien.

En lokal entreprenör har konsulterat oss gällande byggnation av centralt och framtagning av ett kostnadsförslag.

Ett lokalt IT-företag har besökt oss och gått igenom digitala lösningar på plats.

Vi har genomfört en studieresa i egen regi samt deltagit på en studieresa i ett projekt gällande tillgänglighetsanpassning.

Positiva effekter

I våra intervjuer och enkätundersökningen framkom synpunkter och idéer till förbättringar som gjort att vi redan inför nästa säsong kan förbättra vissa områden i vår verksamhet. Vi har stärkt kontakten med våra nätverk och intresset för projektet har varit stort. Vi har fått fram ett underlag som visar både för och nackdelar med en utveckling av verksamheten i Lenungshammar.

Deltagande

Bygdegårdsföreningen i Lenungshammar, stiftelsens arbetsutskott, markägare, lokala entreprenörer, boende i Glaskogens naturreservat, besökare till naturreservatet, Länsstyrelsen, Naturum Vänerskärgården, Karlstad Universitet,

Syfte

I förstudien ville vi få fram ett underlag för vår vision om ett framtida Infocenter. Värmlands största naturreservat innehåller en underbar kulturhistoria, det finns en uppsjö av biologiska och geologiska sevärdheter, det finns underhållande historier om de som bott i området vilket är viktigt att föra vidare och berätta för våra besökare. Det är även viktigt att föra fram informationen hur man använder naturen i balans med turismen så området finns kvar för kommande generationer.

Målgrupp

Primära målgruppen i förstudien har varit bygdegårdsföreningen, boende i området, lokala entreprenörer och markägare. Sekundära har varit skolklasser och besökare till reservatet.

Uppföljning genomförandet:

Några möten som planerades fick ändras till telefonintervjuer. Enkätundersökning hos skolbarn genomfördes inte. Vi fick information om att studenter på Karlstad universitet skulle använda Glaskogen i sitt projektarbete då valde vi att använda deras studie för att få fram den information vi önskade. Vi intervjuade också skolbarn som hade lägerverksamhet hos oss under sommaren.

Efter genomgång med lokala entreprenörer fick vi fram ritningar och en kostnadsberäkning på uppförande av ett nytt infocenter. Vi har inte lyckats få fram vad kostnaden för informationen i centrat skulle kosta eftersom det beror mycket på vad vi fyller centrat med. Vi fick fram idéer till delfinansiering och hur vi kan sänka driftskostnaderna.

Mål och resultat

Förstudiens mål var att få fram ritningar, kalkyler och ett svar om det finns ett intresse och behov av ett framtida infocenter i naturreservatet Glaskogen. Viktigt i förstudien var att få synpunkter hur de boende i området påverkas av turismen och hur de känner för en utveckling i Lenungshammar.

Resultatet är att gemensamt för både boende och besökare till området är att båda grupper har ett önskemål om bättre information. Besökarna har ett behov av att veta mer om flora och fauna, kulturhistoria och varför det är ett naturreservat. Boende i området är till viss del också intresserade av ovanstående men lägger mer vikt på att informationen gällande reservatsregler, allemansrätt, parkering, camping och skyltning. Vi fick fram en ritning på ett framtida center och ett kostnadsförslag för byggnaden samt driftsförslag.

Karlstad Universitet har parallellt med vårt projekt haft ett projekt om Glaskogen och vi har fått ta del av deras material. Summeringen av den studien är att vi når upp till förväntningarna på reservatet men gästen vill veta mer, vi behöver en ny hemsida och ett bättre "Welcome Center".

Mätbara resultat

Bygdegårdsföreningen

Byggnadsvård i Glava

Enkät med boende

Karlstad universitet studenter

Handlingsplan

Nu finns det ett färdigt material som underlag att arbeta vidare med nästa steg. Det finns en vald plats, det finns en ritning och det finns en kalkyl. Vi har spridit informationen och sått ett frö och vi ser ett stort intresse från många olika håll att jobba vidare på idén.

Det finns en del hinder på vägen som måste lösas praktiskt, det är tillstånd från reservatsföreskrifterna för att få bygga ut i Lenungshammar, det är infrastrukturfrågan till och från byn om vi ska etablera oss året runt och även inom byn om det ska växa och bli en större verksamhet.

Stora Enso AB har under vår projektperiod varit i ett skede av omorganisation vilket har påverkat svaren gällande eventuell delfinansiering.

Spridning av projektidén

Projektet har presenterats på nätverksträffar, lokala träffar, hemsidan, stiftarkommunerna, länsstyrelsen, stiftelsens styrelse.

Slutsatser

Baserat på resultatet av förstudien är vår slutsats att ett Nature Experience Center plaserat i Lenungshammar är en bra investering för framtiden. Boende i området tycker att det är bra som det är nu men välkomnar också ett framtida center. De poängterar att det är viktigt att det styrs upp med bättre parkeringsytor och att trafiksituationen ses över i Lenungshammar. Någon markägare föreslår att det är bättre att utveckla utanför byn.

Gäster är positiva till en försiktig utveckling i Glaskogen så länge det inte blir överexploaterat. Ett center med utförlig information om reservatet är en mycket bra idé. Besökarna vill veta mer om flora/fauna, kultur och historia. De vill veta vad, var och när man kan se olika saker i reservatet. Informationen som gästen får innan de kommer hit måste förstärkas, de vill veta vad de ska ha med, vad som finns att köpa och om det finns lokala guider att boka. De vill också veta varför det avverkas i reservatet.

Gällande finansiering/drift av det nya Infocentrat har flera förslag/idéer framkommit. Byggnation av centrat kan med fördel genomföras i samma utförande som Café Carl med stomme av timmer och många inslag av natursten. 80 % av marken i Glaskogen ägs av Stora Enso AB, de kanske kan vara en bra samarbetspartner för att få fram virket till centrat? Stora Enso AB är även intresserade av att information sprids om varför det avverkas och information om skogens cykel, kanske en del i centrats utställning kan vara om skogens kretslopp? Vad händer efter man avverkat skogen?

För att energieffektivisera kanske vi kan förse hela södra delen av taket med solpaneler. 20 km från Lenungshammar finns en lokal solcellstillverkare som kan vara en god samarbetspartner. Kanske Infocentrat kan vara ett bra show-project? Kanske det finns fler objekt vi kan samarbeta kring, solcellsstationer för laddning av mobiler, elstolparna kan bytas till solcellsstolpar?

Naturum Vänerskärgården delfinansierar sitt center genom att arrendera ut en del till en lokal restaurangägare och på övervåningen har det byggts rum för uthyrning. Naturrummet ligger också i anslutning till Läckö slott vilket bidrar till ytterligare attraktionskraft för besökare till naturrummet.

Att utöka ett framtida Infocentra med rumsuthyrning är något som kan komplettera till driften, det bör också finnas en större möteslokal där grupper kan hyra in sig. Kanske det går att komplettera med frukost/lunch/middagspaket för att få merförsäljning? Samarbeten med lokala entreprenörer för att sälja mer aktiviteter bidrar också till ett mervärde.

Digitalisera mer genom att först av allt få fiber till Lenungshammar där det framtida centrat förslås. Fiberbyggnation pågår just nu i området. Olika lösningar med WIFI-punkter har undersökts. Det har framkommit flera digitala förslag i materialet från Karlstads universitet och i PDU-projektet som pågår parallellt. Kan man berätta om kulturhistoria genom en app i mobilen. Kan man följa skogens sätt att växa efter en avverkning genom foto-points för mobilen? Hur förändras landskapet efter en avverkning?

Att stiftelsen vill utveckla och finnas i Lenungshammar året runt tycker nästan alla som vi intervjuat är positivt. Som svar på frågan om besökarna skulle kunna tänka sig att komma andra perioder på året är ja. Man vill gärna se alla årstider i reservatet. Om ett framtida Nature Experience Center etableras i Glaskogen finns möjlighet att öppna upp campingtomter för vintercamping, ta emot skolklasser, företag och läger året runt. Det finns också möjlighet att ha en liten minibutik med de viktigaste varorna som ortsbefolkningen/besökarna behöver.

Vi ser ett åretruntöppet infocenter som en förutsättning för att Glaskogen ska kunna utvecklas med den enormt stora kapacitet som området idag har. Juli och augusti är väldigt fullbokade men säsongen har sakta men säkert förlängts och det ökande intresset från omvärlden att uppleva det genuina och äkta ligger i tiden. Större center och större utbud av information kräver också nyanställningar med kunnig professionell personal som finns på plats året runt.

